

TÁJÉKOZTATÓ

**Dabas Város környezeti állapotáról
2007.**

**Dabas
2007. október**

Tartalomjegyzék

I.	Kommunális hulladékok	3. oldal
	- Nem veszélyes hulladékok mennyisége.....	4. oldal
	- Lomtalanítás, papírgyűjtés, illegális szeméttlerakások, mezőőrök.....	7. oldal
	- Biológiai úton lebomló szerves hulladékok.....	7. oldal
	- Szelektív hulladékgyűjtés, gyűjtőszigetek.....	7. oldal
II.	Veszélyes hulladékok	8. oldal
	- Állati eredetű hulladékok	9. oldal
	- Egészségügyi hulladékok.....	9. oldal
	- Polgármesteri Hivatal által gyűjtött hulladékok.....	9. oldal
III.	Zaj- és rezgésvédelem	11. oldal
IV.	Természetvédelem	11. oldal
V.	Vizeink állapota	12. oldal
	- Ivóvíz.....	12. oldal
	- Szennyvíz.....	13. oldal
VI.	A talaj állapota	14. oldal
	- Talajvíz	
VII.	Légszennyezettségi állapot	15. oldal
VIII.	Támogatások	19. oldal
IX.	Ökoiskola	20. oldal

Melléklet:

1. számú melléklet /Természetvédelmi területek/.....	21. oldal
---	-----------

Források jegyzéke	26. oldal
-------------------------	-----------

TÁJÉKOZTATÓ

Dabas Város környezeti állapotáról 2007.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. §-a (1) bekezdése e.) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdése alapján Dabas Város Önkormányzata a 2007. évi környezeti állapotáról a lakosság részére a rendelkezésre álló adatok alapján a következő tájékoztatást adja:

I. Kommunális Hulladékok

2005. augusztus 1-jén megkezdte üzemelését a régi hulladéklerakó közvetlen szomszédságában az új, műszaki védelemmel ellátott Regionális Hulladéklerakó.

A létesítmény Dabas külterületén (0108/2 hrsz.), a várostól É-Ny-i irányban, kb. 4-5 km távolságban, az Inárcs-Újhartyán összekötő Öregországút közvetlen közelében, attól D-Ny-i irányban fekszik.

A Remondis-Oköt Kft. a Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségtől egységes környezethasználati engedélyt kapott 2012. június 30-ig, a Dabas Regionális Hulladékkezelő Központban a D5 kódszámú, nem veszélyes hulladék, ártalmatlanítási, lerakási (műszaki védelemmel rendelkező lerakón) tevékenység végzésére.

Gyűjtőkörzet: Dabas, Hernád, Inárcs, Pusztavacs, Tatárszentgyörgy, Táborfalva, Újhartyán, Újlengyel, Bugyi.

A lerakóra a lakossági begyűjtésen túl vállalkozások, közületek is szállítanak be hulladékot éves, vagy alkalmi szerződés alapján.

A tevékenység célja, a gyűjtési körzetben keletkező szilárd települési hulladékok, és az alkalmilag beszállított hulladékok ártalmatlanítása.

Az új Regionális Hulladéklerakó üzembe állítása óta beindult a hulladékok helyben történő válogatása.

Dabas városban a lakossági szilárd hulladék szállítását továbbra is a Remondis-Oköt Kft. végzi. A szállítást zárt járművel, heti alkalommal, meghatározott gyűjtési túraútvonal-rend alapján. A hulladékgyűjtő edényzet típusa: 120 literes műanyag kerek gyűjtőedényzet.

A Dabasi Regionális Hulladékkezelő Központba elhelyezett **nem veszélyes hulladékok** mennyiségét EWC kód szerint csoportosítva hivatott bemutatni a következő táblázat.

**Nem veszélyes hulladékok mennyisége
2007. évben
(kg)**

EWC	Hulladék	Kellettkezett mennyiség (kg)
10308	Hulladék porok	15070
10399	közelebbről nem meghatározható	180
10408	kő, törmelék, kavics	25060
10409	Hulladék homok és hull.a.	5100
10410	Hulladék porok	11980
10499	közelebbről nem meghatározható	16920
20103	hulladékká vált növény	3640
20104	műanyag hull. Kivéve csomag.a.	27390
20107	erdőgazdálkodási hulladék	11840
20199	közelebbről nem meghatározható hulladék	4470
20203	fogyasztásra és feldolgozásra alk.	3120
20299	közelebbről nem meghatározható hulladék	4240
20304	fogyasztásra és feldolgozásra alk.	53050
20399	közelebbről nem meghatározható hulladék	27500
20499	közelebbről nem meghatározható hulladék	2450
20501	fogyasztásra és feldolgozásra alk. Anyag	7000
20599	közelebbről nem meghatározható hulladék	3480
20601	fogyasztásra és feldolgozásra alk. Anyag	5810
20699	közelebbről nem meghatározható hulladék	19410
20704	fogyasztásra és feldolgozásra alk. Anyag	25460
20799	közelebbről nem meghatározható hulladék	13020
30105	faforgács, fűrészáru, deszka	21670
30199	közelebbről nem meghatározható hulladék	760
30301	fakéreg és fahulladék	148810
30305	papír újrafeld. Szárm. Iszap	19640
30307	hull. Papír és karton rost.	480840
30308	papír és karton vál. Hulladék	40870
30309	hulladék mézsiszap	6410
30310	szálmaradék töltőanyag	1622470
40221	feldolgozatlan textil hulladék	8550
40222	feldolgozott textil. Hulladék	16350
40299	közelebbről nem meghatározható hulladék	370
60503	folyékony iszapok K060502	332960
70112	folyékony hulladék kezeléséből	10940
70199	közelebbről nem meghatározható hulladék	3770
70212	folyékony hulladék iszapok	42180
70213	hulladék műanyagok	23070
70215	adalékanyagok	24640
70299	közelebbről nem meghatározható hulladék	2870
80201	por alapú bevont hulladék	10920
80313	nyomdafesték hulladék	2470

80315	nyomdafesték iszapok	11730
80399	közelebbről nem meghatározható hulladék	1860
100101	hamu, salak, kazánpor 100104	384060
100102	széntüzeléspornyéje	2970
100103	tőzeg, fa tüzelésből hulladék	99660
100117	együttégetésből származó pernye	43100
100121	folyékony hulladék. Szárm. Iszap	6860
100123	kazán tiszt. Származó iszap	9370
100124	fluid-ágyból szárm. Homok	32790
100125	szén erőműtüzelő anyag. hull.	3170
100126	hűtővíz kez. Származó hulladék	6490
100199	közelebbről nem meghatározható hulladék	16700
100201	salak kezelésből szárm. Hulladék	40010
100208	gázok kez. Szárm. Szilárd hulladék	11160
100210	hengerlési reve	2990
100214	gázok kez. Szárm. Iszapok	1360
100215	iszapok és szűrőpogácsák	10750
100299	közelebbről nem meghatározható hulladék	3930
100302	hulladékká vált anód dara	1980
100316	fölözékek és salakok	45360
100318	anód gyárt. Szárm. Hulladék	25450
100320	füstgázból szárm. Por	2000
100322	egyéb részecskék és por	22640
100324	gázok kez. Szárm. Hulladék	19080
100326	gázok kez. Szárm. iszapok	15860
100328	hűtővízből szárm. Hulladék	6330
100330	sósalak és feketesalak hulladék	30200
100399	közelebbről nem meghatározható hulladék	11480
100804	szilárd részecskék és por	22880
100899	közelebbről nem meghatározható hulladék	12170
100906	nem h. öntőmagok és formák	9430
100908	használt öntőmagok formák	10260
100912	egyéb részecskék	6770
101003	kemencesalak	12640
101006	nem h. öntőmagok és formák	17300
101008	használt öntőmagok formák	4230
101012	egyéb részecskék	23990
101014	kötőanyag hulladék	7190
101099	közelebbről nem meghatározható hulladék	870
101103	üveg alapú szálak anyagok	63200
101105	egyéb részecskék és por	55500
101203	szilárd részecskék és por	21650
101208	kiégetett kerámiák, téglá	40
101299	közelebbről nem meghatározható hulladék	1000
101301	hőkezelésre elk. Hull. Kev.	2960
101304	mész égetésből szárm. Hulladék	11330

101306	gázok kezelés. Származó iszap	10850
101307	szilárd részecske és por	28970
101314	hulladék beton és beton iszap	17560
101399	közelebbről nem meghatározható hulladék	9190
120105	gyalulásból szárm. Műanyag	13850
120113	hegesztési hulladék	16930
120115	gépi, megm. Keletk. Iszap	5760
120199	közelebbről nem meghatározható hulladék	2080
150105	vegyes kompozit csom. Hulladék	121620
150106	egyéb, kevert csomagolási hull.	212500
160304	szervetlen hull. Kül 160303	44370
160306	szerves hulladék kül. 160305	135210
170107	építési törmelék küll. 06	7205073
170302	bitumen keverékek	68300
170508	vasúti pálya kavics	73910
170604	szigetelő anyag	105460
170802	gipsz alapú építőanyag	28510
170904	építkezési és bontási hulladék	142060
190199	közelebbről nem meghatározható hulladék	16980
190801	rácsszemét	24050
190802	homokfogóból szárm. Hulladék	2320
190805	szennyvíz iszap	2920
190899	közelebbről nem meghatározható hulladék	18840
190901	szűrésből származó szil. Hulladék	49550
190902	víz derítéséből szárm. Iszap	20490
191199	közelebbről nem meghatározható hulladék	8540
191201	papír és karton vál. Hulladék	23830
191202	fém vas	150
191203	nem -vas fémek	920
191204	műanyag és gumi	13790
191205	üveg alapú szálal anyagok	1790
191207	fa, amely külb. 191206	16640
191208	ásványi anyagok (homok kő)	43580
191209	textíliák	3300
200110	ruhanemű	8990
200111	textíliák	20430
200138	fa amely kül. A 200137-től	11330
200141	kéményseprésből szárm. Hulladék	8920
200199	közelebbről nem megh. fram.	73020
200202	talaj és kövek	902110
200203	biológiailag lebom. Hulladék	1221390
200301	egyéb települési hulladék	15377413
200302	piacokon keletkező hulladék	91410
200303	úttisztításból szárm. Hulladék	109450
200307	lom hulladék	278270
	összesen:	30852126

Lomtalanítást az Önkormányzattal kötött szerződés értelmében a Remondis-Oköt Kft. évente két alkalommal végzi (tavasszal, ősszel). Erről a lakosság a helyi újságban, televízióban, hirdetményekben, plakátokon, szórólapon tájékozódhat.

A városban továbbra is jellemző az **iskolai papírgyűjtés**, amelyet az adott iskola szervez, a gyermekek lelkes közreműködésével, környezettudatos nevelésük is megvalósul részben ez által.

2007. április 22-én a Föld napján az Önkormányzat, önkéntes civilek, közmunkások, vállalkozók összefogásával mintegy 60 m³ szemetet szedtek össze, és szállítottak a hulladéklerakóba. Hasonló akciókat a jövőben is terveznek.

Az **illegális szemétkerakások** felszámolására, annak megakadályozására, illetve a mezőgazdasági termőföld területek őrzését a mezőőri szolgálat látja el.

A mezőőrök folyamatosan figyelemmel kísérik a külterületeken megjelenő hulladékkupacokat, és lehetőség szerint azonnal összeszedik és beszállítják a hulladéklerakóba. Ezzel egyidejűleg megkísérlik az illegális személtelő személyét kideríteni, ami a 2007. évben kb. 30%-ban sikerült.

Mezőőrök elérhetőségei:

Homoki Iván: 06-70/332-1455

Józsa Zoltán: 06-70/452-0869

Czene József: 06-70/332-1456

Biológiai úton lebomló szerves hulladékok

A Remondis-Oköt Kft. ez év szeptember 1-jétől megkezdte – a 2003-ban pályázaton nyert komposztáló gépsoron – a szerves hulladékok komposztálását.

Az aprított homogenizált hulladékot prizmás rendszerű nyílt téri komposztálással dolgozzák fel.

Szelektív hulladékgyűjtés, gyűjtőszigetek

A település 2003-ban a Közép-Magyarországi Régió pályázatán nyert támogatással, valamint önrésszel együtt 10 db 4-4 konténeres hulladékgyűjtő szigetet alakított ki. Ez év tavaszán gyűtőhelyenként plusz 1 db PET palackos edény került kihelyezésre a frekvenciáltabb területeken.

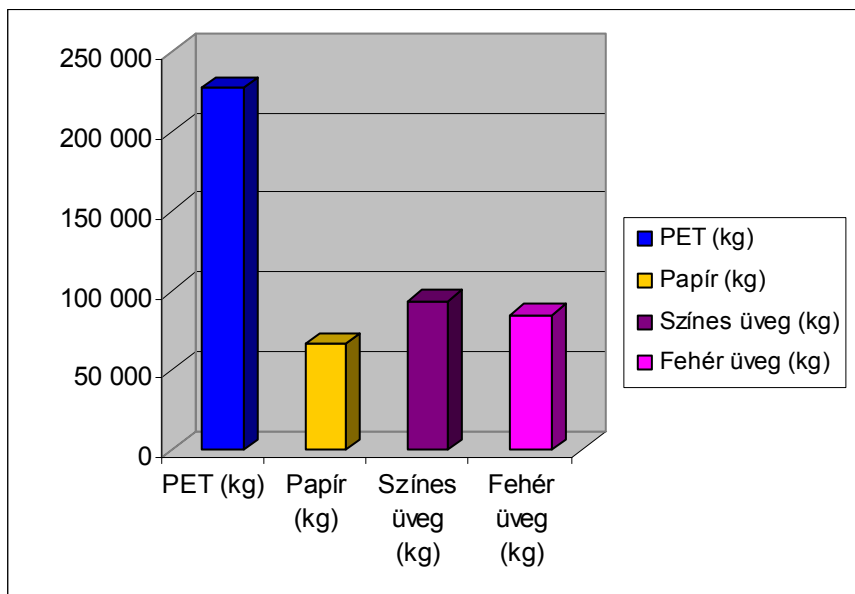
Gyűjtőszigetek:

1. Sári-Besnyő, játszótér
2. Dabas-Sári Rákóczi út, gyógyszertár
3. Felsődabasi templom
4. Dabas, Szintes utcai lakótelep
5. Dabas, Falu T. utcai lakótelep
6. Dabas, Szent István út, Áfész Üzletház
7. Dabas-Gyón, Takarékszövetkezet
8. Dabas-Gyón, Szőlő u., Gyóni Géza Általános Iskola
9. Dabasi-Szőlő, buszforduló
10. Dabas-Gyón, Örkényi út, buszforduló

Az alábbi táblázat és az ábra a 2007. évben, a Dabas városban szelektíven 10 gyűjtőszigetről begyűjtött hulladékmennyiségeket mutatják.

A szelektív hulladékgyűjtés 2007. évi begyűjtésének kimutatása

PET (kg)	Papír (kg)	Színes üveg (kg)	Fehér üveg (kg)
227 340	66 600	93 600	84 600

II. Veszélyes hulladékok

A **veszélyes hulladékok** évi két alkalommal, a Design Kft. által (6000 Kecskemét, Ipari u. 6.) kerülnek elszállításra, melyet gyűjtési akció keretében szervez meg az Önkormányzat. A Design Kft. a hulladékkezelésről gondoskodik, és a begyűjtött veszélyes hulladékokról jelentést készít. Az alábbi táblázat az elszállított veszélyes hulladékok fajtáját és mennyiségét hivatott bemutatni.

Az elszállításra került veszélyes hulladékok mennyisége 2007. évben

EWC kód	Hulladék megnevezése	Mennyiség (kg)
150110	Olajos műanyag	90
150110	Festékes műanyag	100
150110	Vegyszeres műanyag	90
150110	Festékes fém g.	200
130205	Fáradtolaj	250
160506	Vegyszer maradék	20
080111	Festék maradék	180
160602	Szárazelem	20
180108	Gyógyszer mar.	10
200133	Akkumulátor	250
160102	Alumínium hulladék	400
130502	Olajos, szapp.	500
200121	Fénycső	20
200135	Elektronikai hulladék	400

Az **állati eredetű hulladékokat** a régi hulladéklerakó területén kihelyezett konténerbe teszi a lakosság, ahonnan az ATEV Rt. – az Önkormányzattal kötött szerződés alapján – elszállítja. Várhatóan a jövő évben kerül átadásra a hulladéklerakó telep területén épülő korszerű regionális állati tetemgyűjtő állomás.

Állati eredetű hulladék begyűjtésének mennyisége (2007.)

Időpont	Mennyiség
2007. április 10.	4250 kg
2007. július 18.	4200 kg
2007. október 3.	3790 kg

Az **egészségügyi hulladékokat** a rendeleteknek megfelelően egy arra szakosodott cég szállítja el, amit a továbbiakban is működtetni kell.

Polgármesteri Hivatal által gyűjtött hulladékok

Dabas Város Polgármesteri Hivatala által használt patronok/tonerek listáját mutatja be a következő táblázat:

Patronok/tonerek éves listája

Patron/toner fajtája	Darabszám
HP Deskjet 920 F	25
HP Deskjet 920 Sz	15
06A	12
15A	25
53A	7
12A	22
EPSON C43SX	3
CANON BCI-21 F	15
CANON BCI-21 Sz	10
HP Deskjet 610C	6
Canon 3A	8
HP Laserjet 4100	6
HP Deskjet 6540 F	22
HP Deskjet 6540 Sz	18
CANON BX-3	8
HP Deskjet 845 F	17
HP Deskjet 845 Sz	12
HP 2600 Fekete	6
HP 2600 Színes	6

A patronok nagyobbik része, míg a tonerek mindegyike **újratöltött**.

2007. évében a Polgármesteri Hivatalból elszállítatott elektronikai hulladékok listáját a következő táblázat tartalmazza:

Eszközök	Mennyiség (db)
Üres számítógépház	9
Monitor CRT 14"	4
Monitor CRT 15"	2
Monitor CRT 17"	1
Monitor TFT 17"	1
Nyomtató, Lézer	2
Nyomtató, Tintasugaras	3
Fax	1
Memória RAM	14
Alaplap	3
Bővítőkártya	1
Tápegység	7
Billentyűzet	23
Egér	21
Mobil Rack	1
HDD	17
CD	15
Vezetékes telefon	1

Iratok és adathordozók megsemmisítése a Polgármesteri Hivatalban

A Remondis-Oköt Kft. szolgáltatásai közé tartozik az iratok és adathordozók biztonságos megsemmisítése, a teljes folyamatot zárt rendszerben, szigorú biztonsági előírások mellett végzik – az anyagok begyűjtésétől kezdve az elszállításon át a fizikai megsemmisítésig.

- Papír alapú adathordozók (iratok, levelezés, szerződések, feljegyzések, jegyzetek, tervrajzok, vázlatok, teljes irattári anyagok...)
- Mágneses, optikai és egyéb adathordozók (CD és DVD lemezek, floppy lemezek, mágnesszalagok, magnó- és videokazetták, azonosító és chip kártyák, bank- és hitelkártyák, prezentációs fóliák, filmek, mikrofilmek, merevlemezek...)

A megsemmisítésre szánt iratokat a helyszínen, irodai gyűjtéséhez zárható biztonsági konténereket helyeznek ki. A konténerek igényes, eloxált alumíniumból készült burkolatuknak köszönhetően bármely irodában, vagy irodai folyosón elhelyezhetők. A tetejükön található sliccszerű nyíláson át a megsemmisítendő iratok, adathordozók egyszerűen beledobhatók, akár összetűzve, az irattartó mappával együtt is.

A konténerek cseréje, a bennük összegyűlt anyagok elszállítása és megsemmisítése, a Polgármesteri Hivatalból évi négy alkalommal történt 2007-ben (telítődéstől függően). A konténerek típusa T20, úrtartalma 250 liter.

III. Zaj- és rezgésvédelem

A település helyzete meglehetősen kedvező, a külső és belső kibocsátó források száma és imissziója alacsony, az ilyen jellegű problémák lokális szinten kezelhetők.

A „fő szennyező forrás” a közlekedés, ahol nincsenek főutak ott a zaj sem érvényesül (zaj- és rezgésártalom), hanem épp ellenkezőleg: a csend és nyugalom jellemző, mely tiszta levegője, táji-természeti értékei mellett a település egyik legfontosabb környezeti értéke.

Dabas Város Önkormányzatának környezetvédelméről szóló 38/2004. (IX. 28.) rendelete alapján 2007-ben az önkormányzat 5 esetben állapított meg a városban működő szolgáltató egységek részére, illetve különböző szabadtéri rendezvények esetében zajkibocsátási határértéket.

Lakossági panaszbejelentés során indult eljárás következtében, 2007-ben nem került sor zajbírság kiszabására.

IV. Természetvédelem

Dabas város területe természetföldrajzi tájbeosztás szerint az Alföld nagytájba, a Duna–Tisza közti síkvidék középtájba, a Kiskunsági-homokhát és a Csepeli-sík kistájba sorolható. Dabas táji környezetét alapvetően az északnyugatról délkelet felé vezető homokhátak és a köztük lévő turjánosokkal, láprétekekkel, láperdőkkel tarkított domborzat, a Duna egykori holtágában létesített Duna-Tisza csatorna határozza meg.

A terület gazdasági és természeti értéke alapvetően az éghajlattól, ezen belül is a csapadék mennyiségétől függ. Az Országos Meteorológiai Szolgálat megfigyelései szerint az 1980-as évektől az aszályos időjárás vált uralkodóvá a területen, mintegy 50-60 mm-el kevesebb csapadék hull évente, mint az azt megelőző évtizedekben. Figyelmeztető, hogy a Homokhátságot az ENSZ mezőgazdasági és élelmezésügyi szervezete, a FAO félsivatagi övezetbe sorolta a várhatóan bekövetkező hosszú távú hatások miatt. A talajvízszint nagyméretű csökkenése nemcsak a szántóföldi termelést lehetetleníti el, hanem a meglévő értékes gyep-, és erdőállományt is veszélyezteti. Dabas esetében némi enyhítést jelenthet a vízpótlás lehetőségét biztosító Duna–Tisza főcsatorna, amely a város határában folyik.

A település területének mintegy 60%-a áll természeti védelem alatt, amelynek döntő hányadát a „Natura 2000” és az országos ökológiai hálózat területei, valamint az országos védettségű természeti területek teszik ki. A külterület északi részén található rét-legelő és ligetes, erdős területek az Ócsai Tájvédelmi Körzet részét képezik. A belterülettől délnyugati irányban fekszik a Dabasi Turjános Természetvédelmi Terület. Nagy kiterjedésű ex-lege országos jelentőségű. Védett természeti területek találhatóak a belterülettől délnyugatra fekvő (főként honvédségi) területeken, a Dunavölgyi főcsatorna mellett, valamint az 5-ös út északkeleti oldalán fekvő erdős területeken is.

Természetvédelmi szempontból legnagyobb jelentőségű az 1966 óta védett 147 hektáros dabasi turjános. A változó méretű és alakú mélyedések gazdag lápvilágnak adnak otthont, míg a homokhátak száraz környezeti adottságai közt pusztagyeppek alakultak ki. A vidék növényzete az élőhelyek sokszínűsége miatt igen gazdag, részben lápi, részben homoki növényzet; valamint az ezek között kialakult átmenetek borítják a felszínt. A homoki kaszálók a legritkább orchideák utolsó termőhelyei, tíz, jórészt igen ritka orchideafélének biztosít zavartalan tenyészőhelyet. Rendkívül fajgazdag a Dabas határában elhelyezkedő üde rétek zöme, a legtöbb védett lápi növény

előfordulása ehhez az asszociációhoz kötődik, pl.: szúnyoglábu bibircsvirág, buglyos szegfű, kornistárnics, mocsári nőszőfű és a szarvasbangó, (amely 1989-től Dabas címernövénye).

szarvasbangó

HELYI VÉDETTSÉGŰ TERMÉSZETI TERÜLETEK

1) Régészeti anyagot rejtő területek: Dabas – pusztatemplom-domb	0139/1 hrsz.
2) Gyóni strandot övező intenzív zöldterület – „eperfás” terület	01251/19 hrsz.
3) Parlag tónál lévő kocsányos tölgy Kúriák és templomok kertjeinek növényzete	2247/3 hrsz. 215 hrsz.
4) Táncsics Mihály Gimnázium melletti Tanuló utca mindkét oldalán lévő platánsor	2269/2 hrsz 2269/5 hrsz

Az 1. sz. melléklet Dabas Természetvédelmi Területeit hívatott bemutatni.

V. Vizeink állapota

Ivóvíz

Dabas városban 1965-ben kezdődött meg az ivóvíz hálózat kiépítése, napjainkban az ivóvízellátás hosszú idő óta 98 %-os, valamint a vízvezeték hossza a bekötő vezetékkel együtt 120 km.

A DAKÖV Kft. működési területén mélyfúrású kutakból a talaj rétegvize kerül a felszínre szivattyúk segítségével. A rétegvíz minősége megfelel az előírt követelményeknek (201/2001. Korm rendelet) kivéve Kakucson, ahol vas- és mangántalanító berendezés működtetésével biztosítják a megfelelő minőséget, a többi településen (Alsónémedi, Bugyi, Dabas, Örkény) vízminőségi problémák nincsenek. A kitermelt víz víztározó medencékbe kerül, és innen továbbítódik a fogyasztókhoz.

Az ivóvíz élvezeti értékét és a mosáshoz használt víz hatékonyságát részben az ivóvíz keménysége, vagyis CaO (kalcium-oxid) mg/liter arány határozza meg. A vízkeménységi adatok azt mutatják, hogy a fővárosban túlnyomórészt közepes keménységű vízről beszélhetünk. Minél keményebb a víz, annál jobb ízű, de annál kevésbé alkalmas mosásra. Legtöbbször - így például a mosóporok csomagolásán - a víz keménységét úgynevezett német keménységi fokban (nk)* adják meg. Lágú: 100 CaO mg/liter alatt (10 nk). Kemény: 180-300 CaO mg/liter között (18-30 nk). Nagyon kemény: 300 CaO mg/liter felett (30 nk). Szolgáltatási területen az ivóvíz átlagos keménysége **144 CaO mg/l**.

*: A német keménységi fok (nk) a CaO mg/liter egy tizede, tehát például 144 mg CaO/liter esetén az érték 14,4 nk.

Szennyvíz

Dabas Város Szennyvíztisztító Telep kiépített kapacitása 2000 m³/nap. A beérkezett szennyvíz mennyisége 1400-1600 m³/nap. Dabas városban 1970 óta 11,91 km csatornahálózat volt, ami 2002. évre a csatornahálózat bővítésével 132 km lett. A városban 99,5%-ossá vált a csatornázottság, mivel olyan utcák is csatornázottak lettek, ahol vezetékes ivóvíz még nincs.

A régi csatornahálózat gravitációs rendszerű, a bővített hálózat egy része nyomott a másik része gravitációs. A nyomott egy házi átemelő segítségével juttatja a szennyvizet a csatornába.

A szennyvíz a háztartásokból, közintézményekből és kisebb-közepes ipari üzemekből gyűlik össze. Mennyisége nem okoz különösebb változást, de az illegálisan bevezetett csapadékvíz lökésszerű terhelést okoz a Tisztító Üzemnek. Minőségi időszakos változást az ipari üzemek okoznak, viszont mindezekig szennyvízkibocsátásból eredő bírság kiszabására 2007-ben nem került sor.

Az előírásoknak megfelelően tisztított szennyvizet a közeli nyárfás öntözőrendszerbe vezetik be.

A szennyvíztisztítóban keletkezett szennyvíziszap mennyisége 40 t/év.

Az iszapot elősűrítik, dekantálják, iszapvíztelenítő centrifugálással szétválasztják az iszapot a víztől, majd az iszapot fűrészpórral keverik, és ezután fermentáló kamrában komposztálják. A komposztot hulladéklerakó fedőrétegének használják fel.

A következő táblázatok a szennyvíz kibocsátási adatok illetve, a Daköv Kft. önellenőrzési terve alapján akkreditált laboratóriumi méréseinek számát hivatott szemléltetni.

**Szennyvíz kibocsátási adatok Dabason 2006., 2007. évben
(A Daköv Kft önellenőrzési tervének akkreditált laboratóriumi mérési eredményei)**

Év	KOI _k		BOI ₅		Ammónium NH ⁺ -N		NO ₃ -		pH		Összes lebegő anyag		Összes P		
	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	befolyó	elfolyó	
2006	I. n. év	1405	175	441	95	63,3	43,4	1,6	0,5	7,6	8,05	1202	12,5	12,6	7,8
	II. n.év	901	206	470	85,4	77,5	53,8	1,3	<1,0	7,8	7,95	590	14	16,2	5,8
	III. n.év	1078	72,4	580	14,5	71,5	52,2	1,4	<1,0	7,7	8,1	775	12,5	12,6	2,1
	IV. n.év	735	143	380	24,5	71,8	1,2	<1,0	11,9	7,45	7,7	770	49	11,4	7,3
2007	I. n. év	1580	279	715	145	74,8	74,4	1,4	<1,0	7,45	7,6	635	29	17,6	12,2
	II. n.év	1326	272	555	138	71,5	64,4	-	-	7,65	8,1	837	30,7	12,4	5,4
	III. n.év	1184	445	658	203	100	75,5	-	-	7,5	7,5	785	45	16,1	13,7
	IV. n.év	970	530	487	264	93,8	81,5	-	-	7,9	7,8	604	32	15,6	14,0

**A Daköv Kft önellenőrzési terve alapján akkreditált laboratóriumi méréseinek száma
Dabason 2006., 2007. évben**

Év	Vizsgálatok fajtája és darabszáma	
2006.	Bakterológiai	70 db
	Kémiai	152 db
	Biológiai	15 db
2007.	Bakterológiai	72
	Kémiai	127 db
	Biológiai	16 db

VI. A talaj állapota

A jelenlegi kommunális hulladéklerakón végzett talajvíz kutak vizsgálatával demonstráljuk.

A vizsgált komponensek közül mindössze a nitrát haladja meg egyetlen talajvíz megfigyelő kútban (a 4 db monitoring kútból) a „B” szennyezettség határértéket 2007. októberében (a felszín alatti víz védelme érdekében félévente ellenőrzik a felszín alatti víz összetételét). A nitráton kívül valamennyi vizsgált komponens „B” szennyezettségi határérték alatti, és az egyéb, hulladéklerakókra általában magas koncentrációban jellemző ionok koncentrációja (kálium, klorid, nátrium) sem kiugró a szóban forgó kút esetében a többi kúthoz viszonyítva. Nem állítható biztosan, hogy a magasabb nitrátkoncentráció a hulladékdeponia következménye.

A 29/2005. (IX.21.) Dabas Város Önkormányzati Rendelete alapján a *talajterhelési díjfizetési* kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá, és helyi vízgazdálkodási hatósági illetve vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztározót is, alkalmaz. A rendelet alapján 2007. évben 248 esetben, mindösszesen 2.383.645,-Ft díjfizetésre kellett kötelezni egyes lakosokat.

VII. Légszennyezettségi állapot

A településen belül az **ipari tevékenységek** viszonylag kis mérete alapján, nincs jelentős és koncentrált légszennyezést kibocsátó forrás. Dabas város esetében a pontforrásoknak a légszennyező hatása csak lokális és alacsony szintű (esetenként SO₂ és CO kismértékű határérték túllépés), vagy nem szennyező.

Hasonló a helyzet az egyéb - mezőgazdasági, állattartó és kommunális - telephelyek esetében is, ahol a lokális bűzhatás okozhat, okoz (Szennyvíztisztító Telep) gondokat.

Előnyös az Ipari Park szempontjából a fejlett és környezetbarát technológiával működő nagyarányú hozzáadott értéket produkáló innovatív és környezetbarát budapesti (pl. számítástechnikai, vagy más K+F) vállalkozások letelepedése, akik a budapesti ingatlanpiac magas árai miatt a fővároson kívül, de Budapest közelében keresnek elérhető áron, jó közlekedési és infrastrukturális feltételekkel - viszonylag kisebb - építési telkeket.

Jóval jelentősebb közúti **közlekedésből** származó légszennyezés, főként a tranzit-útvonal mentén (5. sz. főút) néhány tíz méter széles sávban okoz a forgalom nagymértékű káros emissziót.

A másik jelentősebb légszennyező forrás a felületi **poremisszió**, mely elsősorban a laza feltalajú (finomhomokos) mezőgazdasági területekről (erdőkben szegényebb részeken), másodsorban a növényzettel nem fedett, nem portalanított felületekről (földutak, burkolatok, stb.) származik. Valószínűsíthető, hogy települési szinten a légszennyező komponensek közül nem a füstgázok és egyéb légneműek mennyisége és minősége okoz problémát, hanem az iménti forrásokból származó szálló por mennyiségének mérséklése elsődleges védelmi feladat, tekintettel az imissziós felületek minőségére, az erdős-fás területek arányaira.

Településünkön is egyre több gondot okoznak a **biológiai eredetű allergének**, például a parlagfű, fekete üröm stb. pollenjei.

A parlagfű (a jobb oldalon található képen) - latin neve *Ambrosia elatior* (AMB) - könnyen alkalmazkodó, igen allergén növény. Egyetlen egyede 8 milliárd pollent is képes termelni, s nem ritka az sem, hogy egy töről akár 30-40 ezer mag is beérik. A magok 40 évig csírázóképesek maradnak a talajban, s gyakran a kamionok kerekein vagy gabonaszállítmányokkal jut el újabb területekre.

Védekezni kaszálással is lehet, mivel ha a talajszinten a gyökérnyaki résznél a növény szárát elvágjuk, a növény nem tud újrahajtani. Ezért ez a legbiztosabb módszer, melyet legkésőbb a virágzást közvetlenül megelőző időszakban kell elvégezni.

A WHO az allergiás rhinitist a fő krónikus légúti betegségek közé sorolja prevalenciája, az életminőségre, az iskolai-munkahelyi teljesítményre, a produktivitásra gyakorolt hatása révén, valamint gazdasági terhe, az asthmával, a sinusitisszel és más társuló betegségekkel való kapcsolata miatt.

A következő táblázat a főbb légúti allergén forrásokat hivatott bemutatni.

Csoport	Példa
Növényi eredetű	
Pollen	
➤ Fa	éger, nyírfa, mogyoró, olajfa
➤ Fű	angol perje, tarackfű, réti komócsin
➤ gyom	parlagfű, útifű, üröm
Penészgomba	Aspergillus, Cladospora, Alternaria
Állati eredetű	
Állati szőr, testváladék	Pl. macska, kutya, nyúl
Madártoll	
Háziporátka	Pl. Dermatophagoides pteronyssinus

A város belterületein az önkormányzat egyrészt hatósági eszközökkel, másrészt a közterületek rendszeres gyommentesítésével védekezik.

A parlagfű szennyezettségre lakossági, hivatali - saját észlelés -, illetve más hatóság megkeresésére közel 200 db hatósági eljárás indult el 2007. év folyamán.

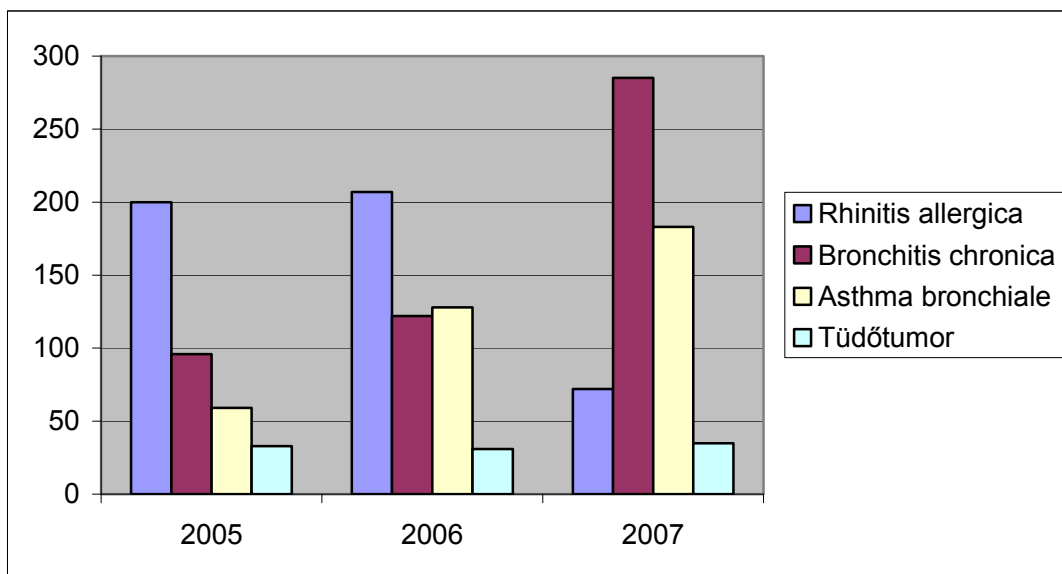
A hatósági intézkedések közül értesítés, felszólítás 179 esetben történt, és 20 esetben közérdekű védekezés elrendelése. Növényvédelmi bírság kiszabására nem került sor az önkormányzat részéről.

A következő táblázat illetve diagrammok a Tüdőgondozó Intézet adatait hivatott bemutatni Dabas és környékének légzőszervi megbetegedései alapján:

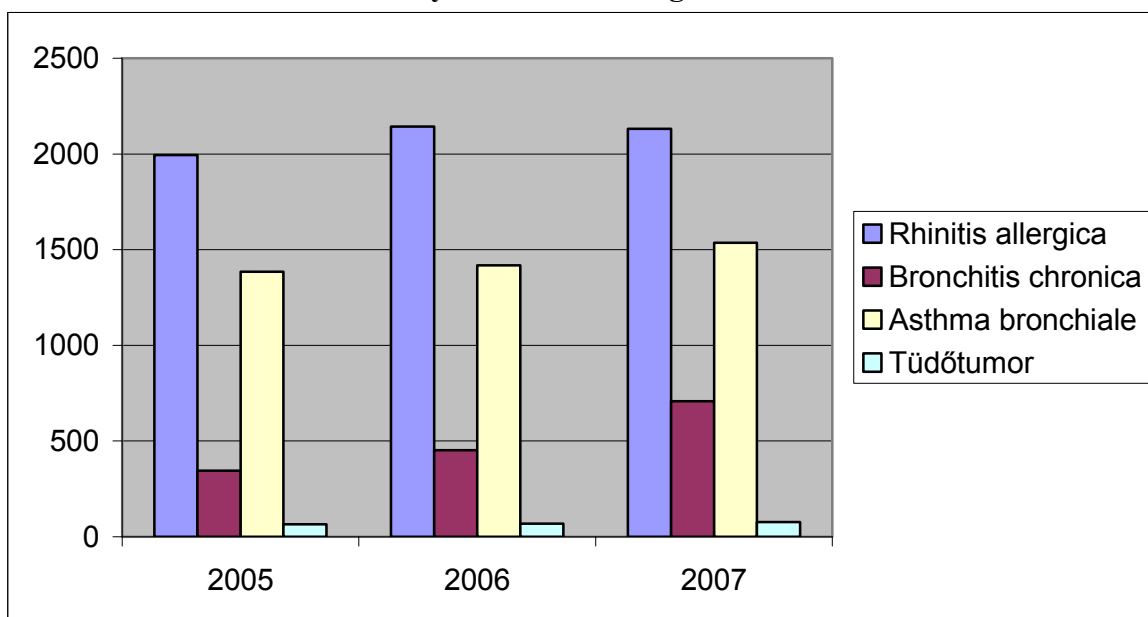
ÉV	BETEGSÉG MEGNEVEZÉSE							
	Rhinitis allergica		Bronchitis chronica		Asthma bronchiale		Tüdőtumor	
	Új beteg (fő)	Összes nyilvántartott beteg (fő)	Új beteg (fő)	Összes nyilvántartott beteg (fő)	Új beteg (fő)	Összes nyilvántartott beteg (fő)	Új beteg (fő)	Összes nyilvántartott beteg (fő)
2005.	200 /124 nő, 76 férfi/	1994 /1135 nő, 859 férfi/	96 /33 nő, 63 férfi/	345 /158 nő, 187 férfi/	59 /42 nő, 17 férfi/	1384 /836 nő, 548 férfi/	33 /8 nő, 25 férfi/	65 /21 nő, 44 férfi/
2006.	207	2144	122	452	128	1419	31	68
2007.	72	2131	285	709	183	1536	35	77

Új betegek 2007. évben

Összes nyilvántartott beteg 2007. évben

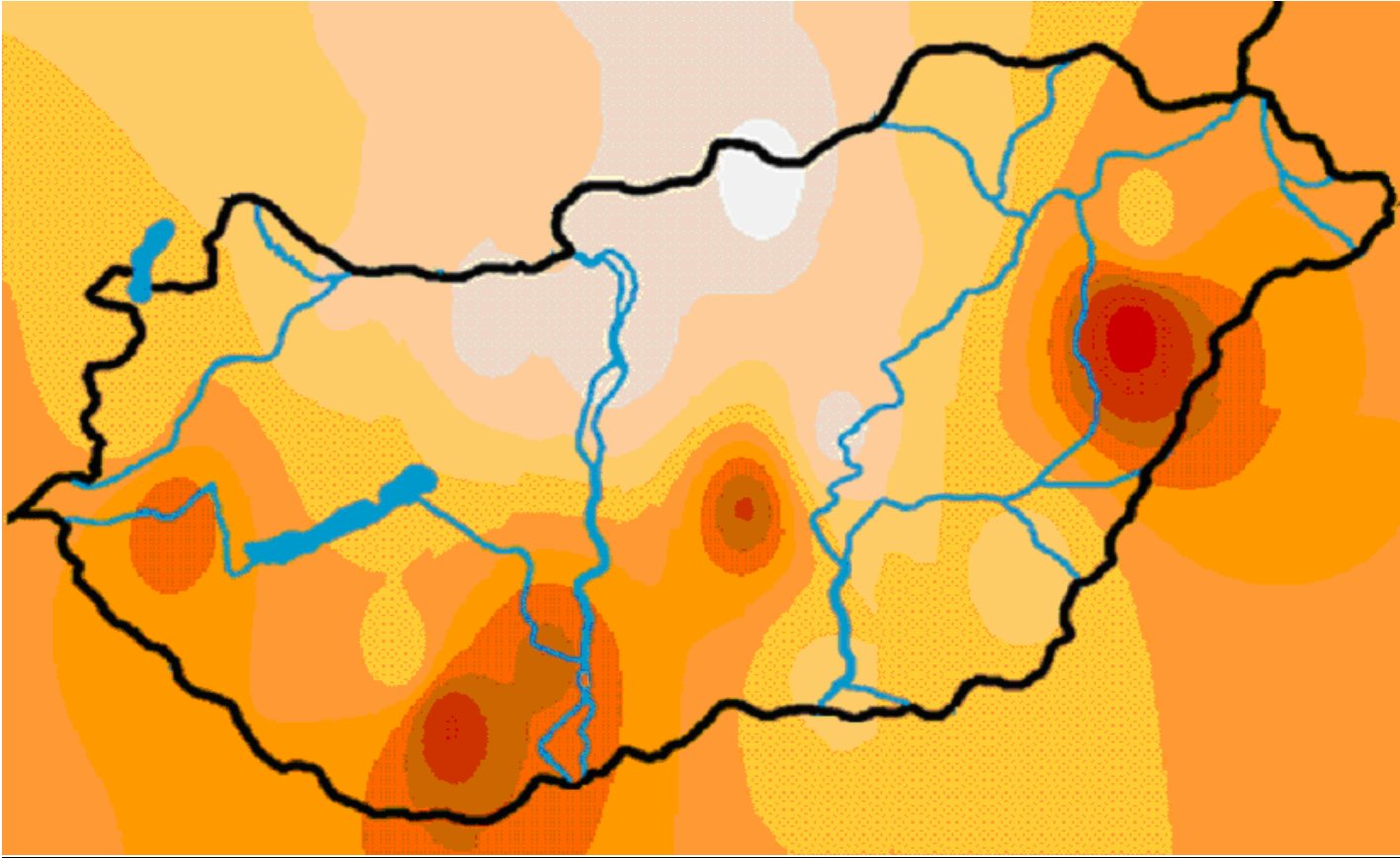
A 2007-es év országos parlagfű polleneloszlás térképét, valamint a különféle allergén növények virágzási idejét tartalmazza a következő ábra és táblázat.

Allergén növények virágzási ideje

Allergenitás	Virágzás-pollenszórás									
	febr.	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	
Mogyoró ●●●	■									
Éger ●●●	■									
Tiszafa ●●	■									
Juhar ●●		■								
Nyárfa ●●		■								
Cíprusfélék ●●		■								
Fűzfa ●●●		■								
Kőris ●●●		■								
Nyírfa ●●●		■								
Hárs ●●		■								
Gyertyán ●●		■								
Platán ●●●		■								
Tölgy ●●●		■								
Füvek ●●●●		■			■					
Lórum, sóska ●●●				■			■			
Pillangósok ●●				■			■			
Fészkesek ●●●				■			■			
Olajfafélék ●●				■			■			
Utifűfélék ●●●				■			■			
Bodza ●●				■			■			
Libatopfélék ●●●				■			■			
Csalánfélék ●●				■			■			
Parlagfű ●●●●						■				
Üröm ●●●●						■				

■	Fő virágzási időszak
●●●●	Nagyon gyakori allergén, igen sokan szenvednek tőle
●●●	Gyakori allergén
●●	Nem gyakori allergén, keveseket betegít meg

2007. évi országos parlagfű polleneloszlás

VIII. Támogatások

Környezetvédelmi támogatások

2007. évben új igény merült fel a társasházak és lakóközösségek környezetvédelmi törekvéseinek támogatására. A költségvetési törvény és a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős miniszter által a következő cél érdekében az Önkormányzat pályázatot nyújtott be: az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékos korszerűsítésének, felújításának, és a lakóépületek környezete felújításának támogatása. Dabas Város Önkormányzat egyharmad részt vállalt a felmerülő költségek (400.000,-Ft/lakás) biztosításához.

IX. Ökoiskola

Az ökoiskolai címről röviden

2006. június 10-én a Kossuth Zsuzsanna Szakképző Iskola és Kollégium képviselői átvették Csepelen az Oktatási - és a Környezetvédelmi Minisztérium munkatársaitól az Ökoiskolai Cím elnyerését tanúsító oklevelet. Az ökoiskola hálózat, az OECD-ENSI nemzetközi projektjeként 1986-ban indult útjára. Azóta több mint tíz országban több száz iskola lett a hálózat tagjává. Az ökoiskola hálózat minden országban azonos elvek, módszerek alapján épül fel.

Az ökoiskolák olyan iskolák, melyek működésük során a lehető legnagyobb mértékben igyekeznek figyelembe venni a természet és a környezet érdekeit, illetve azokban a lehető legkisebb károsodást okozni. A Kossuth Zsuzsanna Szakképző Iskola és Kollégiumában az ökoiskolai program keretében az alábbi környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek indultak el:

- műanyagpalackok zsugorítása
- papírgyűjtés szervezése gyerekek körében
- használatlan- és akkumulátor gyűjtése
- a környezetvédelem értékeinek tanítási órán történő érvényesítése

Az iskola előkertjében 2006. november vége óta látható *Matolcsi Beus művésznő* alkotása, melyet Ökoszobornak neveztek el. A szobor avatásakor a művésznő az intézménybe elhozta néhány eddigi alkotását is, melyekből egy kis kiállítást is rendeztek.

A szobor az ember pusztító és természetmódosító tevékenységének következményeit jeleníti meg.

1. sz. melléklet

TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK

Hrsz.	Alrészlet	Terület ha.	
Dabasi Turjános T.T.			
<u>Dabas</u>		Vizes – Nyilas	Vizes – erdő
0942	2	9.4195	Rét, szántó
0946	4A	2.9478	
0946	4B	32.0451	
0946	4C	0.2364	Rét
0946	4D	0.3912	
0946	4F	0.4726	
0946	4G	0.8312	Szántó
0946	4H	0.2445	
0946	4J	0.4747	
0946	4K	3.8871	Nádas
0946	4L	1.0281	
0946	5	0.2206	
0946	6	2.2815	
0946	7	6.1272	Csatorna
0946	8	12.1917	
0946	9	14.1939	
0946	11	5.4693	
0946	12A	0.6029	Mocsár
0946	12B	1.6579	
0946	12C	5.8472	
0946	12D	3.9210	
0946	12F	0.8349	
0946	12G	0.3081	
0946	12H	14.1420	
0946	12J	0.5573	
0946	12K	13.2716	
0946	12L	4.4881	
0948	*	0.8228	SAJÁTHASZN. ÚT
0955	A	1.0977	RÉT
0955	B	0.2238	CSATORNA
0955	C	2.5649	RÉT
0956		0.0876	SAJÁTHASZN. ÚT
0957		0.3390	” ”
0958	3A	2.5880	RÉT
0958	3B	0.4456	SZÁNTÓ
0958	3C	1.1886	” ”

0958	3D	1.6135	RÉT
0959		0.5615	SAJÁTHASZN.ÚT
0961		0.1059	ÁROK
01023		0.0758	SAJÁTHASZN.ÚT
Hrsz.	Alrészlet	Terület ha.	

ÓCSAI T.K.

DABAS

072	1	9.9754	CSATORNA
072	2	0.1406	” ”
072	3	0.2517	” ”
072	4	0.1221	” ”
074	2	0.0176	RÉT
077	A	20.4914	SZÁNTÓ
077	B	1.3317	RÉT
077	C	0.7752	RÉT
078	A	2.1352	SZÁNTÓ
078	B	34.9702	RÉT
079		0.5490	SAJÁTHASZN.ÚT
080	A	2.1352	SZÁNTÓ
080	B	13.1548	RÉT
080	C	3.8160	SZÁNTÓ
082	A	5.6075	SZÁNTÓ
082	B	6.8662	RÉT
082	C	10.2137	SZÁNTÓ
083		0.4740	SAJÁTHASZN.ÚT
084		16.7186	SZÁNTÓ
084		5.0000	SZÁNTÓ
085	1	0.1574	SAJÁTHASZN.ÚT
085	3	0.4619	” ”
087		2.5429	SZÁNTÓ
088	1A	4.5914	RÉT
088	1B	0.4130	” ”
088	1C	37.0001	SZÁNTÓ
088	1D	15.2630	RÉT
092		0.2803	SAJÁTHASZN.ÚT
096	1	9.6980	CSATORNA
096	2	3.0896	” ”
096	3	0.2072	” ”
096	4	2.5255	” ”
097	1	2.9156	” ”
097	2	1.1654	” ”
097	3	0.1924	” ”
097	4	0.1943	” ”
098	A	14.0000	SZÁNTÓ
098	A	7.0000	” ”
098	A	33.2214	” ”
098	B	17.9554	RÉT

099	1	2.2970	” ”
099	2	0.7535	CSATORNA
0100		3.5150	SZÁNTÓ

Hrsz.	Alrészlet	Terület ha.	
-------	-----------	-------------	--

ÓCSAI T.K.

Dabas

0101	A	9.8945	SZÁNTÓ
0101	A	2.5000	” ”
0101	B	15.3083	RÉT
0101	C	0.9006	SZÁNTÓ
0102		0.2896	SAJÁTHASZN.ÚT
0103	FELSŐ	21.9767	SZÁNTÓ
0104	A	3.8445	SZÁNTÓ
0104	B	2.9823	RÉT
0104	C	0.1917	SAJÁTHASZN.ÚT
0104	D	3.8891	SZÁNTÓ
0104	F	1.7724	RÉT
0105	2A	0.1538	TANYA
0105	2B	0.3202	SZÁNTÓ
0106		0.5171	SAJÁTHASZN.ÚT
0107	2A	0.1099	TANYA
0107	2B	0.4124	GYOM.
0108	A	43.4904	SZÁNTÓ
0108	B	8.1724	RÉT
0108	C	2.8542	” ”
0109		0.3047	SAJÁTHASZN.ÚT
0110	A	6.6862	SZÁNTÓ
0110	B	1.2728	RÉT
0112		0.2122	SAJÁTHASZN.ÚT
0113	2A	0.1636	TANYA
0113	2B	0.4062	SZÁNTÓ
0116		0.1306	SAJÁTHASZN.ÚT
0117	A	3.7424	SZÁNTÓ
0117	B	1.2820	RÉT
0118		2.3909	SAJÁTHASZN.ÚT
0119	A	10.8470	SZÁNTÓ
0119	B	0.3393	ERDŐ
0120	FELSŐ	6.4424	” ”
0121		0.3436	SAJÁTHASZN.ÚT
0123	A	10.5262	SZÁNTÓ
0123	B	1.1274	ERDŐ
0123	C	12.4461	” ”
0124	2	0.7542	SAJÁTHASZN.ÚT

0125			68.2535	SZÁNTÓ
0126	2		0.0120	RÉT
0131			0.3849	SAJÁTHASZN.ÚT
0132			19.7825	ERDŐ
0133			0.6826	SAJÁTHASZN.ÚT
0134	A		15.1082	SZÁNTÓ
0134	B		11.6768	RÉT
0134	C	HOSSZÚHÁT	0.5086	SAJÁTHASZN.ÚT
Hrsz.	Alrészlet		Terület ha.	

ÓCSAI T.K.

Dabas

0134	D		2.6991	RÉT
0134	F		0.1670	SAJÁTHASZN.ÚT
0134	G		9.9017	SZÁNTÓ
0134	H		3.4825	RÉT
0134	J		2.3550	” ”
0140			3.7879	CSATORNA
0141			1.5013	ERDŐ
0142	A		3.8986	RÉT
0142	B		0.9560	SZÁNTÓ
0142	C		16.7973	MOCSÁR
0143			0.6018	SAJÁTHASZN.ÚT
0144	A		45.6858	RÉT
0144	B		12.0844	SZÁNTÓ
0145			2.7268	CSATORNA
0146			0.7253	SAJÁTHASZN.ÚT
0147	106		3.3618	ERDŐ
0147	107		0.1417	SZÁNTÓ
0147	108		1.1904	TÖLTÉS
0147	110		0.0692	SZÁNTÓ
0148	1		0.0529	SAJÁTHASZN.ÚT
0149	A		9.1822	RÉT
0149	B		0.6702	SAJÁTHASZN.ÚT
0149	C		66.7197	RÉT
0149	D		1.3860	ERDŐ
0149	F		0.7242	” ”
0149	G		12.0069	” ”
0149	H		0.8165	SAJÁTHASZN.ÚT
0149	J		5.8216	RÉT
0149	K		2.5907	ERDŐ
0149	L		2.7286	” ”
0149	M		8.4818	RÉT
0149	N		0.2494	ERDŐ
0149	P		4.0831	” ”
0149	R		0.5865	” ”

0150	2B	0.3202	
0151	2	0.0171	RÉT
0152		2.5000	
0153		3.7848	
0155	A	12.9720	RÉT
0155	B	2.6525	” ”
0155	C	0.1960	ÁROK
0155	D	5.4450	RÉT
0156		0.4173	SAJÁTHASZN.ÚT
0160		0.6463	SZÁNTÓ
0161		0.2829	ÁROK
Hrsz.	Alrészlet	Terület ha.	

ÓCSAI T.K.

Dabas

0162	C	0.2307	
0162	1	22.2000	SZÁNTÓ
0162	2	1.1905	ERDŐ
0162	3A	0.1385	TANYA
0162	3B	0.1756	SZŐLŐ
0162	4A	0.0295	TANYA
0162	4B	0.4716	SZÁNTÓ
0162	5A	0.2591	SZÁNTÓ
0162	5B	0.1584	TANYA
0162	5C	0.5098	SZÁNTÓ
0162	6	0.5197	ERDŐ
0163		0.0909	SAJÁTHASZN.ÚT
0164	2	4.4388	ERDŐ
0164	5A	0.0689	TANYA
0164	5B	0.6084	SZÁNTÓ
0165	A	7.7984	ERDŐ
0165	B	33.7243	RÉT
0166	2A	0.0598	TANYA
0166	2B	0.1971	SZÁNTÓ
0168		0.1812	CSATORNA
0169	A	9.1562	RÉT
0169	B	12.5062	ERDŐ
0170		0.1463	ÁROK
0171	8	0.8033	SZÁNTÓ (ÖK.T.)

Források jegyzéke:

1. Nem veszélyes hulladékok mennyisége 4. oldal
Forrás: Remondis-Oköt Kft.
2. Szelektív hulladékgyűjtés, gyűjtőszigetek 8. oldal
Forrás: Remondis.Oköt Kft.
3. Veszélyes hulladékok
- Elszállításra került veszélyes hulladékok 8. oldal
Forrás: Polgármesteri Hivatal
- Állati eredetű hulladékok 9. oldal
Forrás: Polgármesteri Hivatal
4. Polgármesteri Hivatal által gyűjtött hulladékok 9-10. oldal
- Patronok/tonerek
- Elektronikus hulladékok
Forrás: Polgármesteri Hivatal
5. Szennyvíz 13-14. oldal
Forrás: Daköv Kft.
6. Légszennyezettségi állapot 16-17. oldal
Forrás: Tüdőgondozó Intézet